

Sayı : 34930642-610 - 3086
Konu : Soru Önergesi

24.1./2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstanbul Milletvekili Sayın Sebahat TUNCEL tarafından Bakanlığımıza tevcih edilen 7/13008 Esas Numaralı yazılı soru önergesine verilen cevabi yazımız, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca ilişkide sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Fatma ŞAHİN
Bakan

EK: Soru Önergesi cevabı (... sayfa)

İstanbul Milletvekili Sayın Sebahat TUNCCEL'e Ait 7/13008 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Hazırlanan Cevap Metni

İlgili soru önergesinde;

“Türkiye’nin kadın istihdamı konusundaki durumunu görebilmek için OECD istihdam verileri incelendiğinde, 2011 yılında Türkiye’de kadın istihdam oranı %27,8 iken OECD ülkeleri ortalaması %56,7 olduğu, dolayısıyla Türkiye kadın istihdamında OECD ülkelerinin ortalamasının yaklaşık olarak 30 puan aşağısında olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye 35 OECD ülkesi içerisinde en düşük kadın istihdamına sahip ülke durumundadır.

Türkiye’de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nın ve hükümetin kadın istihdamının artırılması yönünde önüne koymuş olduğu hedef doğrultusunda 2010 yılında “Kadın İstihdamının Arttırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması Genelgesi” yayınlanmıştır. Genelgede; kadın istihdamında yaşanan sorunların izlenmesi için Kadın İstihdamı Ulusal İzleme ve Koordinasyon Kurulu oluşturulacağı, kamuda kadın istihdamında fırsat eşitliğinin sağlanması için çalışmalar yürütüleceği, kamu ve özel sektörde 4857 sayılı İş Kanununun beşinci maddesinde ifade edilen cinsiyet eşitliğine ilişkin hükümlere uyulup uyulmadığı hususlarına denetim raporunda yer verileceği, kamu kurumlarında işe giriş sınavları ve hizmet içi eğitim programlarına katılım, terfi, üst yönetim kademelerinde görev alma hususlarında cinsiyete dayalı ayrımcılık yapılmayacağı, kadın-erkek fırsat eşitliği ilkesinin gözetileceği gibi çok temel ve önemli yükümlülükler bulunmaktadır.

Kadın Emegi ve İstihdamı Girişimi (KEİG) Platformu, Adana, Ankara, Antalya, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Trabzon, Urfa, Van olmak üzere 12 ilde yürütülen ve ihtiyaç tespitine yönelik Genelgenin Ardından İstihdamda Kadının Durumu Araştırması yürüterek farklı kurumlarla görüşmeler gerçekleştirmiştir. KEİG, hazırladığı raporda genelgede de belirtilen kurumların ve kuruluşların projeleri, hizmet içi eğitim programları, stratejik plan ve benzeri belgelerini; il iş gücü piyasası analizleri ile mesleki eğitim materyallerini ve organize sanayi bölgeleri ile serbest bölgelerde kreş olup olmadığını inceledi. Ardından çeşitli kamu kurumları, odalar, sendikaların kadın grupları, kadın örgütleri ve yerelde istihdamla ilgili ön plana çıkan diğer kurumlarla 120 görüşme gerçekleştirdi.

Yapılan araştırma sonucunda en temel ulaşılan sonuç söz konusu genelgenin pek çok kurumda, pek çok yetkili tarafından bilinmediği gerçeğidir. Kadınların istihdamına özel önem ve öncelik verilmesi durumu genel olarak yetkililerin kişisel inisiyatifi üzerinden yürütülmektedir.

Rapordan diğer belirtilen tespit edilen durumlar:

*Genelge’nin maddelerinde çoğunlukla belirsiz ifadelerin kullanılması ve yaptırım mekanizmasına yer verilmemesinin neticesinde etkisinin sınırlı olduğu anlaşıyor.

*Genelge’nin genel olarak istisna olan az sayıda kurum ve il dışında hatırlanmadığı/bilinmediği; Genelge maddelerinin bir kısmının göstermelik tedbirlerle hayata geçirildiği, bir kısmının gerçekleşmediği, bir kısmının da bazı kentlerde, çoğunlukla kısmi kalan projeler dolayısıyla sağlandığı görülüyor.

*Genelge çerçevesinde oluşturulan “Kadın İstihdamı Ulusal İzleme ve Koordinasyon Kurulu’nun toplantıları ve katılımcılarına ilişkin bilgiye ulaşmak oldukça güç. Süreç şeffaf değil ve kurul çalışması kurumsallaşmamış ve kişisel inisiyatife dayalı olarak yürütülüyor.

*Tüm bakanlıklarda müsteşar yardımcısı seviyesinde görevlendirme yapılması, Genelge’nin ikinci maddesinde yer aldığı halde gerçekleşmemiş ve çoğunlukla Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Birimleri kurulmamış. Sadece bazı yerel idarelerin bu birimleri, Kadın Dostu Kentler projesi gibi projeler bağlamında kurgulanmış.

*Genelgede kurumların stratejik plan, faaliyet raporları ve performans programlarında kadın-erkek eşitliği yaklaşımlarının dahil edilmesi ve istatistiki veriler ile bilimsel araştırmaların desteklenmesi belirtildiği halde, bu maddenin de hayata geçirilmemiş. Genelgenin uygulandığı kurumlarda ise sürecin tamamen kişisel inisiyatiflere dayalı olarak yürüdüğü dikkat çekiyor.

*Genelgenin öngördüğü hizmet içi eğitimlerde toplumsal cinsiyet eşitliği konusu, aile eğitimi olarak algılanıyor.” ifadeleri yer almaktadır.

Bu bağlamda;

SORU 1: 2010 yılında yayınlanan Genelge sonrasında Genelgenin uygulanıp uygulanmadığı konusunda bir çalışmanız ve bu konuda denetleme gerçekleştirdiniz mi? Gerçekleştirtiyse sonuçları nedir?

CEVAP 1: Söz konusu Genelge, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın sorumluluğundadır. Bununla birlikte Genelge kapsamında oluşturulan "Kadın İstihdamı Ulusal İzleme ve Koordinasyon Kurulu’nun bir üyesi olan Bakanlığımız, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın başkanlığında gerçekleştirilen kurul ve alt kurul izleme ve koordinasyon toplantılarına katılım sağlayarak bilgi sunmakta ve Genelge kapsamında yapılan çalışmaları izlemektedir.

İlgili Genelge’nin 3 üncü maddesinde yer alan; “Gerek kamu gerekse özel sektör iş yerlerine yönelik yapılan her türlü denetimde 4857 sayılı İş Kanunu’nun 5 inci maddesinde ifade edilen cinsiyet eşitliğine ilişkin hükümlere uyulup uyulmadığı hususlarına denetim raporunda yer verilecektir.” hükmünün yerine getirilmesi görevi, mevzuattaki mevcut haliyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesinde görev yapan İş Müfettişlerine aittir. İş Kanunu hükümleri uyarınca özel sektör işyerlerinin denetimi İş Müfettişlerince yapılmakta olup bu konuda başka bir kuruma/birime yetki tanınmamaktadır.

Bununla birlikte 633 sayılı KHK’da; “kadınlara karşı ayrımcılığı önlemek, kadının insan haklarını korumak ve geliştirmek, kadınların toplumsal hayatın tüm alanlarında hak, fırsat ve imkânlardan eşit biçimde yararlanmalarını sağlamak üzere; ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesini koordine etmek, kadınlara yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütmek, bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak” Bakanlığımızın görevlerinden biri olarak sayılmaktadır. Bu çerçevede kadınların işgücü piyasasına erkeklerle eşit oranda katılımının sağlanması amacıyla politikalar oluşturmak ve bunları uygulamak Bakanlığımıza verilmiş görevler arasında yer aldığından 2010/14 sayılı Genelge’nin izleme ve takibinde Bakanlığımızın, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile eşgüdüm içerisinde etkin bir görev üstlenmesinin yararlı olacağı değerlendirilmektedir. Bu amaçla Genelge’nin revize edilmesine ilişkin çalışma başlatılmıştır.

SORU 2: Bu Genelgeden kaç kamu ve özel kurumun haberi bulunmaktadır? Genelge çerçevesinde kaç yerde “Kadın İstihdamı Ulusal İzleme ve Koordinasyon Kurulu” toplantıları yapılmıştır?

CEVAP 2: 25.05.2010 tarih ve 27591 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 2010/14 sayılı “Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması Konulu Başbakanlık Genelgesi” kapsamında; kadın istihdamı alanındaki mevcut sorunların tespiti ile bu sorunların giderilmesine yönelik ilgili tüm tarafların gerçekleştirdiği çalışmaları izlemek, değerlendirmek, koordinasyon ve işbirliğini sağlamak üzere konu ile ilgili kamu kurumlarından üst düzey temsilcilerin yer aldığı "Kadın İstihdamı Ulusal İzleme ve Koordinasyon Kurulu" oluşturulmuştur. Söz konusu Kurul toplantıları Ankara’da gerçekleştirilmekte olup, Kurul bugüne kadar 5 kez toplanmıştır. Toplantılarda Kurul üyesi kurumlar tarafından Genelge kapsamında yapılan çalışmalar paylaşılmakta, elde edilen sonuçlar rapor haline getirilmektedir.

Kurul üyesi kurum ve kuruluşlar; Aile ve Sosyal Politikalar, Kalkınma, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Adalet, İçişleri, Milli Eğitim, Sağlık, Tarım ve Köyşleri, Sanayi ve Ticaret Bakanlıkları, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, Türkiye İstatistik Kurumu, TOBB, TESK, memur, işçi ve işveren konfederasyonları ile Kurul tarafından bir yıl süre için tespit edilecek kadın istihdamı konusunda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları ve üniversite temsilcileridir.

Ayrıca Kurul’un 11 Kasım 2010 tarihinde yapılan toplantısında alınan karar gereği, kurum ve kuruluşların 2010/14 sayılı Genelge kapsamında yaptıkları çalışmaları teknik düzeyde değerlendirmek ve üst kurul çalışmalarına hazırlık yapmak üzere bir “Alt Komite” oluşturulmuştur. “Kadın İstihdamı Ulusal İzleme ve Koordinasyon Kurulu Alt Komitesi” ilk toplantısını 09 Şubat 2011 tarihinde gerçekleştirmiş olup Bakanlığımız söz konusu Komite’nin bir üyesi olarak çalışmalara katılmaktadır.

SORU 3: Genelgede kamuda üst düzey yöneticilerin alımında kadın-erkek eşitliği ilkesinin temel alınacağı belirtilmektedir. Genelgenin yayınlanmasından sonra kaç kadın müsteşar yardımcılığı seviyesinde kadın ataması yapılmıştır? Yapılmadıysa nedenleri nedir? Eğer yapılmadıysa bu konuda herhangi bir yaptırım uygulamayı planlıyor musunuz?

CEVAP 3: Devlet Personel Başkanlığı’nın verilerine göre ülkemizde halen birisi Bakanlığımızda olmak üzere 3 kadın müsteşar yardımcısı görev yapmaktadır. Konuya ilişkin ayrıntılı bilginin ilgili Devlet Personel Başkanlığı’ndan alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Ayrıca, kamu kurumlarına personel ataması kurumların mevzuatları ile belirlenmiş olup, 633 sayılı KHK ile görev ve yetkileri belirlenen Bakanlığımızın kamu kurumlarına yapılacak atamalar konusunda müdahale yetkisi bulunmamaktadır.

SORU 4: KEİG’in raporunda hizmet içi eğitimlerde toplumsal cinsiyet eşitliği konusunun aile eğitimi olarak algılandığı belirtilmektedir, bu konuda bir araştırma yapmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 4: Bakanlığımız tarafından önümüzdeki dönemde konuya ilişkin bir araştırma yapılması öngörülmemektedir.

Bununla birlikte ülkemizdeki kadınların ekonomik yaşama katılımının sağlanması ve ekonomik haklardan erkeklerle eşit bir şekilde yararlanması konusuna büyük önem verilmekte ve bu kapsamda çeşitli çalışmalar yürütülmektedir. Bu çerçevede 2010/14 sayılı Genelge'de yer alan; "Tüm kamu kurum ve kuruluşları, hizmet içi eğitim programlarında "kadın-erkek fırsat eşitliği" konusuna yer vereceklerdir." maddesi ile ilgili olarak Bakanlığımız tarafından kamu yöneticilerine yönelik olarak düzenlenen "Kadın-Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Eğitim Programları"nda, kadının kalkınmaya katılımı ve kadın istihdamının artırılmasının önemi vurgulanarak farkındalık ve duyarlılığın artırılması hedeflenmektedir. Bugüne kadar 2800 kişiye ulaşılan söz konusu eğitim programının uygulanmasına devam edilmektedir.

SORU 5: Genelgeye dayanarak kaç kurum ve kuruluşta araştırma ve istatistiki çalışma yapılmıştır? Yapıldıysa sonuçları neler olmuştur? Yapılmadıysa bu çalışmaların yapılması için planınız nedir?

CEVAP 5: 2010/14 sayılı Genelge'de yer alan; "Kamu kurum ve kuruluşları ve yerel yönetimler hazırlayacakları stratejik plan, performans programları ve faaliyet raporlarına kadın-erkek eşitliği yaklaşımını dâhil edecekler, bu metinlerde istatistiksel veriler ile bilimsel araştırmalar ve bunlar için kullanılacak ödeneklere yer verilecektir." maddesi kapsamında Bakanlığımız Stratejik Planında (2013-2017) kadınların sosyo-ekonomik bakımdan güçlendirilmesine ilişkin olarak, "stratejik plan döneminde kadınların ekonomik hayata katılımlarının artırılması konusunda bilinç düzeyinin yükseltilmesi, ilgili kuruluşlarla işbirliği yapılması, kadın istihdamı ve girişimciliği konusunda ilgili tarafların yürüttükleri çalışmalara ve projelere katılım sağlanması" gibi hususlarda hedefler ve stratejiler yer almaktadır.

"Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı"nda (2008-2013) yer alan "Kadın ve Ekonomi" ve "Kadın ve Yoksulluk" bölümlerinde kadın istihdamının artırılması, kadın girişimciliğinin desteklenmesi ve kadın yoksulluğu ile mücadele kapsamında hedefler ve stratejilere yer verilmiş ve sorumlu ve işbirliği kuruluşları belirlenmiş olup, Eylem Planları Mayıs ve Aralık aylarında 6 aylık dönemsel toplantılar ve raporlar yoluyla izlenmektedir. Söz konusu raporlar Bakanlığımız kurumsal web sitesinde paylaşılmaktadır.